

Leden van de raad

Contactpersoon C. Van Bruggen
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33
Uw brief van -
Uw kenmerk -
Ons kenmerk 2020-01476
Bijlagen -

Datum 18 juni 2020
Verzenddatum 18/6

Onderwerp
Kaderbrief 2021

Geachte dames en heren,

Hierbij bieden wij u de Kaderbrief 2021 aan.

Dit jaar is dat een andere Kaderbrief dan dat we van plan waren op te stellen. Gewoonlijk nemen wij u mee in de belangrijkste nieuwe beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor het komende jaar en verder. Daarbij bieden wij u dan ook een tussentijdse actualisatie van de begroting aan.

Wij bevinden ons echter in de bijzondere situatie dat er veel onzekerheden op macroniveau zijn. Deze onzekerheden baren ons zorgen. Daarnaast is met het vaststellen van het herstelplan 2020-2024 onze begroting onlangs al geactualiseerd. Het herstelplan is gericht op het financieel gezond maken van de gemeente, met onder meer een stevig pakket aan bezuinigingen. Daarom hebben wij besloten dat een 'reguliere' kaderbrief en daaraan gekoppeld een kaderstellend debat met uw raad niet opportuun is. Met deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen die wij nu zien en kunnen vertalen naar Assen. Ook schetsen wij welke zaken de komende maanden nog duidelijk moeten worden. Daarover gaan wij op 2 juli graag met uw raad in gesprek.

Herstelplan als basis

Op 23 april jl. is het Herstelplan 2020-2024 door uw raad vastgesteld. Op 26 mei jl. heeft de provincie Drenthe ons laten weten dat de Begroting 2020, inclusief Herstelplan 2020-2024, is goedgekeurd en het preventief toezicht is opgeheven. In de toelichting op dit besluit geeft de provincie Drenthe aan dat wij in herstelplan aannemelijk hebben gemaakt dat een structureel evenwicht in de jaren 2022 en 2023 wordt bereikt.

Daarmee heeft Assen haar financiële autonomie terug en voldoende financiële robuustheid naar de toekomst. De reservepositie stelt ons in staat tegenvallers op te vangen en ook te investeren in de stad.

Inhoudelijk bevat het herstelplan de belangrijkste uitgangspunten voor de begroting 2021 e.v., de financiële vertaling van het bestuursakkoord en de belangrijkste autonome ontwikkelingen en aanvullende opgaven. Wij constateerden al eerder dat er hiermee weinig tot geen ruimte is voor (nieuwe) beleidswensen. Dit wordt versterkt door de onzekere situatie waarin wij ons nu bevinden vanwege de coronacrisis en de macro-ontwikkelingen. Daarvan maken wij een inschatting, maar wij zijn afhankelijk van externe factoren en daarom kunnen wij er nu nog geen actualisatie van het meerjarenbeeld aan koppelen. Daarom hanteren wij het onderstaande meerjarenperspectief uit het Herstelplan 2020-2024 als basis voor de Begroting 2021.

Begroting Herstelplan 2020-2024					
(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Geactualiseerde stand begroting 2020-2024	-8.522	-5.310	-2.540	753	403
Inzet algemene reserve:					
- ter dekking incidentele begrotingsstekorten 2020-2022	7.077	3.070	0	0	0
- ter dekking incidentele/tijdgebonden ambities 2020-2022	1.445	2.240	2.490	0	0
Eindstand begroting Herstelplan 2020-2024 (biz. 10 Herstelplan)	0	0	-50	753	403

De coronacrisis

Het is duidelijk dat de impact van de coronacrisis groot is. De gezondheidszorg springt daarbij het meest in het oog. Dat het belang van de publieke gezondheid voorop staat, is voor iedereen helder. Naarmate de crisis langer duurt, worden ook andere gevolgen steeds meer zichtbaar: sociaal, maatschappelijk, economisch en financieel.

De impact van de crisis op de gemeentelijke financiën is groot. Gemeenten hebben te maken met een flinke groei in kosten en een aanzienlijke daling van inkomsten. We werken daarom aan een impact analyse waarin ook ramingen van de financiële effecten voor heel 2020 zijn opgenomen. Een eerste grofmazige analyse is gemaakt en wordt u separaat aangeboden en toegelicht in een informerende raadsbijeenkomst op 25 juni a.s. De analyse laat zien dat de kosten die al gemaakt zijn tot 1 juni en die al dan niet doorlopen tot 31 december, oplopen tot een voorlopige eindejaarprognose van €2,1 miljoen. Daarnaast zijn er risico's in beeld gebracht. Deze tellen voorlopig op tot een bedrag van €3,4 miljoen. De verwachte toename van te verstrekken bijstandsuitkeringen (€1,35 miljoen) is hiervan onderdeel. Deze worden wellicht door het Rijk gecompenseerd. Voor de in beeld gebrachte risico's is bij een aantal posten nog geen financiële inschatting te maken, met name als het gaat om ondersteuning van cultuurinstellingen. Daar komen we later op terug.

Het inzicht in de langere termijneffecten voor 2021 en verder zal stapsgewijs in beeld komen en worden meegenomen in de voortgangsrapportage en het begrotingsproces. Daarbij werken we met scenario's (een snel herstel van de economie, langzaam herstel van de economie, een tweede golf besmettingen etc.). U wordt hierover tussentijds geïnformeerd.

Meicirculaire en macro-ontwikkelingen

Zoals gebruikelijk is de circulaire eind mei 2020 gepubliceerd. Wij hebben deze bestudeerd en geanalyseerd. Het eerste beeld is voor Assen met name in de jaren 2022 en verder weinig rooskleurig. Onze bevindingen zijn hieronder op hoofdlijnen gepresenteerd. Daarnaast willen wij u informeren over welke ontwikkelingen wij voorzien met betrekking tot het Gemeentefonds voor de komende jaren.

Algemeen

De meicirculaire geeft normaliter richting in de ontwikkeling van het Gemeentefonds voor de komende jaren. Deze ontwikkeling nemen wij als basis mee bij het opstellen van de begroting van het volgend jaar en het bijbehorend meerjarenperspectief. De meicirculaire 2020 heeft een tweeledig karakter. Enerzijds de gebruikelijke actualisatie van het Gemeentefonds op basis van de Rijksvoorjaarsnota 2020 en op basis van nieuwe wetgeving het beschikbaar stellen van aanvullende middelen voor de uitvoering van deze taken.

Anderzijds zien wij in deze circulaire een beeld van financiële verwachtingen en ontwikkelingen die nog gebaseerd zijn op de situatie van vóór de coronacrisis. Daarnaast is een eerste tranche van maatregelen ter compensatie voor de gevolgen van deze crisis tot 1 juni opgenomen met daarbij ook het besluit tot het bevriezen van de accessen voor 2020 en 2021.

Ontwikkelingen in het Gemeentefonds 2020 - 2024

De ontwikkelingen in het Gemeentefonds zijn, zoals hiervoor aangegeven, nog gebaseerd op de situatie van voor de coronacrisis aangevuld met de maatregel om de accressen voor 2020 en 2021 te bevriezen. Dit betekent dat alle gevolgen van de coronacrisis die invloed hebben op de ontwikkeling van het Gemeentefonds voor deze jaren buiten beschouwing zijn gelaten. Met dit besluit heeft het kabinet voor deze jaren de gebruikelijke ‘trap op trap af’ methode tijdelijk buiten werking gesteld. Voor 2020 en 2021 waren wij er in de eerder opgenomen ramingen in het meerjarenperspectief vanuit gegaan dat de algemene uitkering iets zou stijgen. Ten opzichte van dat beeld verwachten wij geen grote verandering.

De ontwikkelingen voor de jaren na 2021 zijn onzeker. De gevolgen van de coronacrisis voor de economische ontwikkeling en de rijksuitgaven zijn niet in de meicirculaire verwerkt. De eerste berichten spreken over economische krimp van circa 6%. Het eerstvolgende moment voor het verwerken van deze gevolgen zal bij de Miljoenennota 2021 zijn en daarmee zullen de gevolgen ook doorwerken op de omvang van het Gemeentefonds. Of het kabinet gezien de aanstaande verkiezingen tot aanvullende maatregelen zal besluiten om de financiële gevolgen voor gemeenten te dempen dan wel op te vangen is nog niet duidelijk. Mocht dat zo zijn dan zal deze informatie bij de septembercirculaire 2020 beschikbaar komen en worden betrokken bij de samenstelling van onze Begroting 2021 en het Meerjarenperspectief 2022 – 2024. De al aangekondigde uitname van € 495 miljoen uit het budget Beschermd wonen in het kader van de Wet langdurige zorg wordt met ingang van 2021 doorgevoerd. Dit betekent voor Assen en de regionale partners een budgetverlaging van € 11,5 miljoen. Uitgangspunt is vooralsnog een budgettair neutraal verloop.

Herziening verdeelmodel Gemeentefonds

Oorspronkelijk stond de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het Gemeentefonds met ingang van 2021 gepland. In maart 2019 zijn er twee onderzoeken gestart (sociaal domein en klassieke deel) naar de wijze waarop het verdeelmodel geactualiseerd moet worden. Hierbij worden ook de integratie-uitkering participatie en voogdij 18+ betrokken. Dit gold ook voor het onderdeel beschermd wonen. Voor beschermd wonen is inmiddels tot een ingroeimodel van 10 jaar besloten. De uitkomsten van deze onderzoeken waren voor de minister van BZK de aanleiding om de invoering van het nieuwe verdeelmodel uit te stellen naar 2022. Op dit moment vinden aanvullende onderzoeken plaats waarbij nu het uitgangspunt is dat in de tweede helft van 2020 bestuurlijke besluitvorming over de gehele herziening zal plaatsvinden zodat invoering voor het begrotingsjaar 2022 kan doorgaan. In de decembercirculaire 2020 zal meer bekend worden gemaakt.

Onlangs is al wel een indicatieve uitkomst van het nieuwe verdeelmodel sociaal domein bekend gemaakt. Het effect hiervan voor Assen is indicatief € 0,6 miljoen negatief (€9 per inwoner). Voor het klassieke deel zijn de uitkomsten nog niet bekend. Van meerdere kanten komen er echter signalen naar voren dat het effect voor gemeenten met gelijke omvang als Assen ook negatief (€16 per inwoner) zal zijn. Daartegenover staat echter dat er een tijdelijke afbouwregeling (suppletiereregeling) zal komen. Hoe deze er uit gaat zien is op dit moment nog onbekend.

Eerste tranche compensatiemaatregelen corona-crisis

De afgelopen periode hebben gemeenten aangegeven dat de financiële gevolgen van de coronacrisis, ook mede in het licht van de algehele financiële positie van de gemeenten, niet kunnen worden opgevangen. In de eerste fase van de crisis heeft het kabinet middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de eerste nood. Het gaat hier bijvoorbeeld om de compensatie voor wegvallende huren en de eigen bijdrage Wmo voor 2 maanden. Het kabinet heeft in aanvulling daarop onlangs besloten de gemeenten incidenteel te compenseren voor een bedrag van €542 miljoen over de periode tot 1 juni 2020. Deze Rijksmiddelen zijn als volgt verdeeld:

Maatregel macro * € 1 miljoen	
Omschrijving	Totaal
Zorgcontinuïteit	144
Noodopvang kinderen met ouders in cruciale beroepen	23
Sociale werkbedrijven	90
Lokale culturele voorzieningen	60
Toeristenbelasting	100
Parkeerbelasting	125
Totaal	542

Hierbij gaat het nadrukkelijk om een eerste tranche. Het Rijk wil medio juli een compleet beeld hebben van de impact van de corona aanpak van de gemeenten voor de periode tot 1 juni. Op dit moment hebben wij nog geen informatie ontvangen over het Asser aandeel van deze eerste compensatie. Deze informatie komt eind juni beschikbaar. Mogelijk kunnen wij u daarover separaat informeren bij de bijeenkomst over de impact analyse corona met uw raad op 25 juni a.s. De definitieve bepaling van de reële compensatie vraagt een landelijk politieke en bestuurlijke afweging waarbij het uitgangspunt is dat gemeenten als gevolg van deze crisis er niet slechter voor mogen komen te staan.

Het Kabinet heeft daarnaast aangegeven dat ook in de periode na 1 juni medeoverheden zullen worden gecompenseerd voor de extra kosten en gederfde inkomsten. Op welke wijze en in welke mate moet nog worden bepaald. Wellicht dat bij de septembercirculaire daar meer duidelijkheid over komt. Uiteraard houden wij u van deze ontwikkelingen op de hoogte.

Doorkijk naar 2024

Voor de jaren 2020 en 2021 voorzien wij geen grote mutaties in de algemene uitkering, als gevolg van het bevriezen van het accres. Voor de jaren daarna wordt vanwege de hierboven geschetste ontwikkelingen de onzekerheid groter voor wat betreft de stabiliteit van de algemene uitkering en de impact op de begroting. Naast de onzekere ontwikkelingen binnen het gemeentefonds zien wij ook voor de BUIG negatieve budgettaire ontwikkelingen. De eerste berichtgeving geeft een negatief beeld van circa €2 miljoen voor 2021. Het kabinet heeft aangegeven dat in september zal worden gekeken naar de omvang van het budget voor de komende jaren waarbij rekening wordt gehouden met de actuele conjuncturele situatie.

Proces richting begroting 2021 en keuzes

Zoals u ziet is het meerjarenperspectief vanaf het jaar 2022 onzeker. Deze onzekerheid neemt toe richting de jaren 2023 en 2024. Wij houden er rekening mee dat de effecten van corona en de effecten van de bijstelling van Rijksbudgetten en verdeelmodellen negatief uitpakken. In ons Bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke Stad hebben wij de ambitie uitgesproken om de gemeentelijke financiën op orde te brengen en te houden. Dat betekent dat wij steeds keuzes moeten blijven maken. Ook ten aanzien van het al dan niet voortzetten van maatregelen die wij hebben getroffen in het kader van corona. Zo spoedig mogelijk na het zomerreces komen wij hier bij u op terug. Wij vertrouwen erop dat u bereid bent met ons mee te denken in het proces om te komen tot een verantwoorde begroting 2021, ondanks de onzekerheden die wij nu nog signaleren.

Tot slot

Zoals gezegd leek een kaderstellend debat met uw raad over de Kaderbrief ons niet opportuun. Wij nodigen uw raad echter van harte uit om met ons in gesprek te gaan over de constatering uit deze brief en het beeld dat daaruit naar voren komt. Wij zullen u de komende periode uiteraard op de hoogte houden van alle ontwikkelingen

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en kijken uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

burgemeester,
M.L.J. Out

gemeentesecretaris,
T. Dijkstra